

Jak chronić świnie przed ASF? - 2015-02-06

Dalsze rozprzestrzenianie się wirusa ASF może spowodować w skali kraju wielomiliardowe straty gospodarcze wynikające z konieczności wybicia zwierząt oraz z zakazu eksportu (przez rok lub kilka lat) żywych świń oraz przetworów i mięsa wieprzowego.

Wprowadzenie oraz stosowanie bioasekuracji może skutecznie ograniczyć ryzyko zawleczenia choroby do chlewni lub na fermę. Zabezpieczenia i rygory sanitarne należy zastosować w gospodarstwie i w chlewni. Jednym z istotnych elementów w tym zakresie jest możliwość dezynfekcji butów i wjeżdżających na teren gospodarstwa samochodów poprzez zastosowanie śluz dezynfekcyjnych, mat, wanienek. Stosowane środki dezynfekcyjne działają dobrze, gdy są użyte w odpowiednich stężeniach i nie są zabrudzone dużą ilością zanieczyszczeń organicznych. Środki dezynfekcyjne muszą być wymienione na nowe przy silnym zabrudzeniu. Należy także ograniczyć możliwość wchodzenia do chlewni. Bramy wjazdowe muszą być zamknięte. Używanie tylko jednej bramy wjazdowej poprawia możliwości kontroli ruchu samochodów i ludzi w gospodarstwie.

Kolejnym bardzo ważnym czynnikiem decydującym o bezpieczeństwie zdrowotnym świń jest transport. Pojazdy przewożące świnie oraz ich kierowcy są częstą przyczyną zawleczenia choroby do chlewni. Jeśli to możliwe należy używać wyłącznie własnych środków transportu. Szczególnie niebezpieczne są samochody transportujące świnie. Samochody te muszą przejechać przez nieckę lub maty nasączone środkiem dezynfekcyjnym (np. Virkon S, soda kaustyczna) w celu dezynfekcji kół. Następnie powinny być umyte i zdezynfekowane po każdym rozładunku zwierząt. Rampa winna być tak zlokalizowana i zbudowana, by graniczyła z ogrodzeniem i była nachylona w sposób umożliwiający spływ wody używanej do mycia rampy poza teren chlewni. Rampa powinna być ogrodzona, a bramka na rampę musi być otwierana tylko w jedną stronę, aby świnia wprowadzona na rampę nie mogła z niej wrócić do budynku.

Na fermie, czy też w gospodarstwie utrzymującym trzodę chlewną zasadą powinno być, że żadne pojazdy ani też osoby spoza obsługi nie mogą dostać się w bezpośrednie sąsiedztwo pomieszczeń dla zwierząt lub do ich wnętrza.

W zabezpieczeniu chlewni przed wnikaniem drobnoustrojów chorobotwórczych istotną rolę odgrywa również dobrze wykonane ogrodzenie uniemożliwiające przedostanie się na teren chlewni dzików, psów, kotów, a także gryzoni. **W większości przypadków wystarczy ogrodzenie z siatki drucianej, która powinna być bez dziur, gęsta i solidnie przytwierdzona do podmurówki.** Szczelne ogrodzenie i zamknięta brama ograniczają możliwości wtargnięcia do obiektu przypadkowych, niepożądanych gości.

Na ogrodzeniu należy zawiesić tablice informacyjne o tym, że osoby postronne nie mają prawa wstępu na teren gospodarstwa. Na drzwiach do budynków i inwentarskich obowiązkowo należy umieścić tablicę z napisem „Obcym wstęp wzbroniony”.

Aby zapobiec przedostaniu się do chlewni zakażeń należy do minimum ograniczyć wchodzenie do budynków inwentarskich osób obcych. Zagrożeniem może być nawet sam lekarz weterynarii, który tego samego dnia odwiedził inne chlewnie, gdzie zwierzęta były chore. Dlatego należy wymagać aby przed wejściem do chlewni zmienił obuwie i ubranie na odzież ochronną, którą mu dostarczymy a tam, gdzie są warunki, powinien wziąć również prysznic. Osoby obsługujące zwierzęta, a pochodzące spoza gospodarstwa przed wejściem do pomieszczeń dla zwierząt także powinny zmienić odzież i obuwie. **Na dużych fermach musi obowiązywać zasada, że pracownicy nie przemieszczają się pomiędzy sektorami.** W większych chlewniach i na fermach powinno się przestrzegać zasady, że nie tylko pracownicy ale osoby odwiedzające (lekarz weterynarii, zootechnik oceny, inseminator itp.) mieli swoje ubrania ochronne i buty które po każdorazowym użyciu są dezynfekowane. W obiektach składających się z kilku sektorów lekarz weterynarii powinien się poruszać wyłącznie w jednym kierunku: z porodówki do odchowni a na końcu do tuczarni. Nigdy odwrotnie, gdyż porodówki i pomieszczenia dla prosiąt są szczególnie wrażliwe na zawleczenie zakażeń od innych świń.

Stosunkowo rzadko zdarzają się przypadki wprowadzenia na teren chlewni zakażeń poprzez zakupioną paszę lub ściółkę. Jednak jak podkreśla GLW zboża oraz pasze objętościowe i słoma pochodzące z obszarów objętych ograniczeniami mogą być źródłem ASF. Zarówno padłe, jak i chore dziki żerujące na polach mogą roznosić wirusa ASF. W odchodach dzika wirus może pozostać aktywny przez 11 dni. Lubuscy rolnicy powinni być bardzo ostrożni w tym zakresie i unikać sprowadzania z terenów zapowietrzonych lub zagrożonych słomy lub pasz (zboża, siano, kiszonki itp.).

Źródłem zakażeń mogą być także zwierzęta towarzyszące, dlatego niewskazane jest utrzymywanie w chlewniach psów czy też kotów. Jeżeli jednak istnieją ku temu zasadnicze powody (np. psy stróżujące) należy przyjąć zasadę, że zwierzęta te nigdy nie powinny być wypuszczane poza ogrodzenie chlewni lub fermy.

Dobłą praktyką hodowlaną jest stosowanie powszechnie znanej, ale wciąż nie zawsze przestrzeganej w naszych chlewniach, zasady „całe pomieszczenie pełne - całe pomieszczenie puste”. Oznacza ona, że każde pomieszczenie dla trzody przy odsadzaniu prosiąt, przenoszeniu pomiędzy sektorami czy też sprzedaży tuczników itp. musi być całkowicie opróżnione ze wszystkich zwierząt jednocześnie. Niedopuszczalne jest pozostawianie w budynku kilku sztuk i wprowadzanie kolejnych zwierząt. Nową partię świń możemy wstawić dopiero po umyciu i zdezynfekowaniu pomieszczenia oraz jeśli jest to możliwe po zastosowaniu kilkudniowej przerwy.

Bardzo ważnym elementem bioasekuracji jest prawidłowa dezynfekcja. Warunkiem skutecznej dezynfekcji jest przede wszystkim wstępne mechaniczne uprzątnięcie wszystkich zanieczyszczeń organicznych (np. wysuszony kał, kurz, pajęczyny itp.). Zawierają one ogromne ilości

drobnoustrojów, które mogą być przyczyną choroby w stadzie trzody chlewnej. Niemożliwe jest wykonanie prawidłowej dezynfekcji bez oczyszczenia kanałów, usunięcia z chlewni ruchomego sprzętu, paszy, słomy itd. Kolejnym etapem dezynfekcji jest solidne umycie chlewni, najlepiej wodą zawierającą detergenty przy użyciu urządzeń wytwarzających ciśnienie. Mycie należy rozpocząć od górnych ścian w kierunku podłogi. Ściany zanieczyszczone w trakcie mycia podłogi należy ponownie spłukać. Ważnym elementem jest oczyszczenie i przepłukanie systemu wodociągów i poidel. Jeżeli jest to tylko możliwe zasadne jest wymontowanie wszystkich poidel i przepłukanie ich w płynie dezynfekcyjnym. Ważne jest również mechaniczne oczyszczenie, przepłukanie i zdezynfekowanie rur oraz głównego zbiornika wody. Po dezynfekcji pomieszczeń należy ponownie umieścić w chlewni całe wyposażenie ruchome. Opisane zabiegi należy przeprowadzić we wszystkich pomieszczeniach chlewni, w których przebywały zwierzęta lub ludzie.

Szczegółnej ostrożności wymaga również wprowadzenie nowych zwierząt (prosiąt, warchlaków oraz loszek

i knurków) do chlewni. Przy każdym wprowadzaniu zakupionych zwierząt muszą one zostać poddane kwarantannie i aklimatyzacji. Świnie należy stopniowo przyzwyczajać do nowych warunków. W pierwszym etapie zakupione świnie powinny przez okres 2 tygodni przebywać w budynku kwarantanny. Przed zasiedleniem obiekt taki powinien być wysprzątnięty i zdezynfekowany. Po okresie izolacji nowo zakupionych zwierząt przychodzi czas na aklimatyzację pozwalającą na wytworzenie odporności przeciwko mikroflorze chorobotwórczej bytującej w naszej chlewni.

W czasie aklimatyzacji nowe zwierzęta powinny być objęte tym samym programem szczepień, co utrzymywane dotychczas stado podstawowe.

Niedopuszczalne i nieodpowiedzialne jest sprowadzanie świń bez świadectw zdrowia.

Postępowanie takie grozi sankcjami karno-finansowymi.

Zwierzęta padłe winny być składowane poza chlewnią w specjalnych pojemnikach i w zamykanym, najlepiej chłodzonym pomieszczeniu. Pojazdy przyjeżdżające po padłe zwierzęta winny być oczyszczone i każdorazowo przed przyjazdem zdezynfekowane.

Bardzo ważnym elementem bioasekuracji na twojej fermie jest **świadomość potencjalnego zagrożenia**. Hodowcy powinni codziennie obserwować swoje zwierzęta i w przypadku jakichkolwiek niepokojących objawów występujących u świń zgłosić lekarzowi weterynarii. Obowiązkowo należy przeszkolić pracowników w zakresie podstawowych zasad bioasekuracji, dróg szerzenia się zakażeń oraz objawów chorobowych. Pamiętać także należy aby nie karmić świń odpadami mogącymi zawierać wieprzowinę i/lub dziczyznę oraz nie używać produktów pochodzenia zwierzęcego niewiadomego lub wątpliwego pochodzenia. Warto upewnić się, że żaden z pracowników nie ma własnych świń i nie miał kontaktu z innymi świniami lub dzikami (np. myśliwi lub osoby uczestniczące w polowaniach)

Wszystkie wyżej wymienione działania wykonane w gospodarstwie i jego otoczeniu są stosunkowo tanie, a jednocześnie bardzo skuteczne i efektywne, dlatego obok profilaktyki weterynaryjnej, powinny być zawsze stosowane. Pamiętajmy, że bioasekuracja to bardzo istotny element w produkcji trzody chlewnej minimalizujący ryzyko rozprzestrzeniania się i zawleczenia choroby ASF do chlewni lub na fermę.